

18. EURÓPAI CIVIL IFJÚSÁGI EGYÜTTMŰKÖDÉSEK

Napról napra fontosabbá válnak azon értékek és értékrendek ismerete, és döntően értékelése, melyek elősegíthetik az ifjúság minél hatékonyabb érdekképviseletét. A fiatalok véleménybefolyásoló ereje látszólag nem komoly, de igazából ők az új dolgok, a szokásostól eltérő szemléleti elemek családokon és egyéb mikroközösségeken belüli terjesztésének legfontosabb képviselői. A felnövekvő generációk azok, amelyek számára a demokrácia, az érdekképviselet, és a láthatóság elmélyítése talán az egyik legfontosabb perspektíva. Ez az élet számos területén új ismeretek, készségek megtanulását jelentő folyamat. Ezeknek a folyamatoknak adnak „otthont” az ifjúsági szervezetek. Mára már azonban túlnőtték kezdeti kereteiket, s olyan szolgáltatásokat, lehetőségeket, kihívásokat is nyújtanak, melyek csakis széleskörű összefogással, egységes képviselettel képzelhetők el. Miért is lenne fontos a már meglévő diákszervezeteket tömörítő egységes testület megalakítása? Hogyan épülnek fel a NIT-ek Európában? És mindez hogyan felelhetne meg hosszú távon a nemzetközi kihívásoknak? A fejezetben ezekre a kérdésekre kísérjük meg a válaszadást.

Az európai civil ifjúsági együttműködések alapértékei

A vizsgált szervezetek eszmeiségüket tekintve viszonylag egységesek, mégis minden egyes Nemzeti Tanács egyedinek tekinthető. Ez a nemzeti sajátosságokból, a földrajzi elhelyezkedésből, a társadalmi berendezkedésből és természetesen a diákság eltérő felfogásából fakad. Az egyik legfontosabb alapérték a fiatalok lehető leghatékonyabb érdekképviselete. Ez megnyilvánulhat az ifjúsággal kapcsolatos kormányzati döntéshozatal előkészítésében, csak úgy mint ifjúságpolitikai kérdésekben, de – mint pl. Angliában – a fiatalok lakhatási körülményeinek javításában is. Láthatjuk tehát, hogy az érdekképviselet igen széles skálán mozog. Fontos még, hogy a társadalom ifjú tagjai később aktív polgárokká váljanak, tevékenyen szerepet vállalva a nemzet életében. Ennek megvalósítása igen szerteágazó és diverzifikált. A teljesség igénye nélkül megemlítünk egy-két példát.

A Nemzeti Ifjúsági Tanácsok rendszeresen szerveznek képzéseket tagjaik számára. Ezek lehetnek konferenciák, szemináriumok, tapasztalatcserék, vagy egyszerűen csak nyári táborok. Ezek a programok túlnyúlnak az egyszerű szolgáltatás kategóriáján, és rögtön kamatozható tudást jelentenek minden érintett számára.

A külföldi tanácsok nagy hangsúlyt fektetnek továbbá a demokráciák működtetésének elsajátítására, melynek a képzések mellett talán az egyik leghatékonyabb módja, ha az ifjúsági szervezeteket a fiatalok maguk működtetik és irányítják. Óriási tapasztalat ez a bekapcsolódók számára, hiszen elsajátítják a demokratikus szavazás és döntéshozatal módját, megtanulnak egy nagyobb közösségben dolgozni, esetleg más embereket irányítani, vagy épp másokért dolgozni, és nem utolsó sorban aktív állampolgárrá válni.

Az európai civil ifjúsági együttműködések kialakulásának története

Az Európai Unió országok Tanácsai több évtizedes múlttal rendelkeznek. Elég csak megfigyelnünk a Brit Ifjúsági Tanácsot, melyet 1948-ban, a Svédet, melyet 1949-ben, a Dánt, melyet 1940-ben és a Franciát – amely talán az összes közül a legnagyobb múlttal rendelkezik – 1901-ben alapították. Kivételt képez Spanyolország, ahol a kezdeményezés 1977-ben fogalmazódott meg először, és 1984-ben nyilvánult meg konkrét tettekben. A nagy többségnél az alapítás ideje a II. világháború idejére tehető. Ez érthető, hiszen a diákság és a fiatalok talán a legfogékonyabb a háború ideje alatt teljesen leromlott nemzetközi kapcsolatok újjáélesztésére és további szoros együttműködések kialakítására. A teljesen szétesett Európát újra egységesebbé, és az országokat egymás iránt kulturálisan, társadalmilag és gazdaságilag nyitottá kellett tenni. Ebben a munkában vállaltak alapozó tevékenységet a lelkes Ifjúsági Tanácsok.

Az együttműködések felépítése, döntéshozatali rendszere

Kivétel nélkül minden egyes szervezet esetében a döntéshozatal alapját, magát a Közgyűlés képviseli. Itt különböző rendszerességgel - a svédeknél például minden év decemberében, a franciáknál évente öt alkalommal - gyűlnek össze a küldöttek és vitatják meg az előre rögzített napirendi pontokat. Itt választják meg többek között az Elnökséget, a Végrehajtó Bizottságot. A Közgyűlés határozatait ez a testület hajtja végre és hivatali ideje alatt vezeti az Ifjúsági Tanácsot. Általában egy elnököt és néhány alelnököt, elnökhelyettest választanak. Feladatuk lehet általános, de inkább meghatározott területekért felelősek. Ilyen lehet például a pénzügy, a külügy, stb. Eltérés legfeljebb a választott tagok számában és hivatali idejükben van, ami többnyire egy év. Az ő mindennapi munkájukat segíti a titkárság, aminek tagjai többnyire főállású alkalmazottak. Feladatuk az ügymenet mindennapos menetének biztosítása.

Szerkezetileg egy másik nagy egységet képeznek a Bizottságok. Ezek egyes területek képviselőit, felülvizsgálatát vállalják. Sok esetben azonban az állandó bizottságok mellett ideiglenes bizottságokat is felállítanak a szervezetet éppen foglalkoztató témákban. Igencsak sajátosnak mondható a Dániában felállított Fejlesztésért Felelős Bizottság, amely a harmadik világban nehéz körülmények között élő szegény gyermekeket próbálja pénzügyileg támogatni. Szavazási mechanizmusban általános, hogy a tagszervezetek tagszáma és földrajzi kiterjedtségük alapján kapják a Közgyűlésen szavazati joggal rendelkező delegált helyeket.

Az együttműködések programjai

Erre a tevékenységi körre általában jellemző az aktualitás, vagyis a szervezet pillanatnyilag foglalkoztató kérdésekkel kapcsolatban előadásokat, konferenciákat rendez. Angliában fontosnak tartják a demokráciára való nevelést, még az iskolai tanórákba is integrálják. Dániában kiemelt szerepet kap a harmadik világ, beleértve annak ifjait és diákszervezeteit, továbbá segítséget nyújtanak diákszervezetek alapításához tréningek és képzések formájában. Franciaországban különös figyelmet kap például a diszkrimináció elleni küzdelem, a környezetvédelem, a technikai fejlődés és a globalizáció.

Fontos még megemlíteni a mindenhol nagy népszerűségnek örvendő diákcsere programokat, ahol hosszabb-rövidebb külföldi tartózkodás során a fiatalok tanulmányozhatják más hasonló szervezetek, vagy országok kultúráját, felépítését. Ezen programok kivitelezésében nagy segítséget nyújthatnak más országok Nemzeti Ifjúsági Tanácsai. Végül, de nem utolsó sorban nem szabad megfeledkezni a tagok képességeit és készségeit fejlesztő tréningekről, képzésekről. Gondolunk itt motivációs, prezentációs és vezetési tréningekre.

Nemzetközi szinten általánosan megfigyelhető, hogy a fiatalokat, és így az ifjúsági szervezeteket egyre személyre szabottabb szolgáltatásokkal kívánják megszólítani és bevonni a Nemzeti Ifjúsági Tanácsok.

Célcsoport és fókuszterületek

Minden ország Nemzeti Ifjúsági Tanácsának esetében a célcsoport az „ifjúság”. Az „ifjúságot” azonban eléggé tág fogalomként és eltérően értelmezik. Van, ahol pl. nem határozzák meg a tagok felső életkorát, amellyel a Tanácsban még szerepet vállalhatnak. A célcsoportot a fogalom nehéz definiálhatósága miatt sokszor célszerűbb a „fókuszterületek” felől megközelíteni. Ezen belül beszélhetünk az országok sajátos adottságairól, helyzetéről. Ebből a szemszögből te-

hát legalapvetőbb csoport az ifjúság. Skandináv országokban különösen támogatják a harmadik világ országainak ifjúsági szervezeteit, fiataljait.

Az együttműködések finanszírozása

Az alapvető anyagi feltételek biztosítása elengedhetetlen feltétele egy ifjúsági ernyőszervezet, egy Nemzeti Ifjúsági Tanács zökkenőmentes működésének. Problémákat okozhat, ha egy szervezet idejének nagy részét a pályázatok írása, és az anyagi feltételek megteremtése teszi ki, akadályozva alaptevékenységének teljes körű ellátásában. A vizsgált országokban bevett szokás a rendszeres éves kormányzati támogatás, amely a fenti szervezetek költségvetésnek jelentős hányadát, (kb. 70%-t) teszi ki. Skandináv országokban a lotóbevételek egy részét kapják meg a tanácsok, Franciaországban a lóverseny fedezi működési költségeik nagy részét. Spanyolországban a minisztériumi támogatás a jellemző.

Nemzeti Ifjúsági Tanácsokat tömörítő nemzetközi ernyőszervezetek

A térségi együttműködések és a globalizáció előretörésével egyre inkább előtérbe kerültek a regionális civilszervezeti hálózatok. Ezek az új struktúrák legtöbbször az országok közötti együttműködések leképezéseként jöttek létre, rugalmasságukból kifolyólag azonban hamar számos dimenzióban túlmutattak azokon. Egyik ilyen mega-ernyőszervezet az Európai Ifjúsági Fórum, melynek tagjai már rég nem csak az EU-beli Nemzeti Ifjúsági Tanácsok, hiszen szinte már az egész európai térség képviselteti magát. A Civilszervezetek Világszövetsége az ENSZ szárnyai alatt jött létre civil kezdeményezésként, s mára ez a viszonylag új szervezet is tevékenységében túlnőtte kezdeti kereteit. Az alábbiakban röviden ismertetésre kerülnek ezek a szervezetek, illetve sajátos elképzeléseik a tagjaikként felsorakozó NIT-ekről.

Európai Ifjúsági Fórum (Youth Forum Jeunesse)

www.youthforum.org

Az Európai Ifjúsági Fórumot (EIF) Nemzeti Ifjúsági Tanácsok és nemzetközi ifjúsági civilszervezetek alapították, hogy képviselje a fiatalok érdekeit egész Európában. Ez a szervezet képviseli az ifjúsági szervezeteket az Európai Uni-

óban, az Európa Tanácsban és az ENSZ-ben is. A Fórumnak jelenleg 93 tagja van, akik együtt több tízmillió fiatal képviselnek.

Az EIF legfontosabb céljai, hogy konzultációs testületként működjön minden releváns nemzetközi szervezet felé ifjúsági témákban, hogy ösztönözze az ifjúságpolitikák fejlesztését a kormányzati és intézményi szinten, hogy befolyásolja a nemzetközi intézmények ifjúsághoz kapcsolódó intézkedéseiben. Kiemelten fontos még a fiatalok és ifjúsági szervezetek társadalomban, döntéshozatalban való részvételének ösztönzése, valamint a kölcsönös megértés és esélyegyenlőség elősegítése Európában.

Az Európai Ifjúsági Fórum legfontosabb döntéshozatali szerve a Közgyűlés, ami két évente ülésezik. Ekkor választják meg az elnökséget és a főtitkárt is. A főtitkár a főállású dolgozókat foglalkoztatja és az irodát vezeti. A Végrehajtó Bizottság általában évi kétszer jön össze, az elnökség az itt hozott döntéseket dolgozza ki, valósítja meg. A Nemzeti Ifjúsági Tanácsoknak mindenkor ugyanannyi szavazata van összesen, mint a nemzetközi civilszervezeteknek, de egy-egy döntésnél mindkét pillérben el kell érni egy minimum támogatói arányt. Van egy külön Tanács az EU tagállambeli NIT-eknek is az EIF-en belül, de ennek jelentősége az utóbbi években jelentősen csökkent.

A Fórumot az EU, az ET, ENSZ és más szervezetek is jelentősen támogatják, bár az átutalások nem egyszer a szervezet fennmaradását is veszélyeztető módon (későn) érkeznek meg, költségvetése több millió euró. Sok kritika éri a szervezetet, hogy a tagok nem érzékelik ennek a pénznek a tényleges hasznosulását. A legtöbb kiadás a béreknél, utazásoknál, kiadványoknál és programoknál (főleg szemináriumoknál) jelentkezik.

Egy országból csupán egyetlen egységes ifjúsági ernyőszervezet lehet az EIF tagja. A két éves megfigyelő jogú státusz után válhat az adott NIT teljes jogú taggá. A tagdíj befizetése (ami országonként eltérő, de nem egyszer meghaladja az évi 4000 eurót) a szavazás előfeltétele. A megfigyelői státuszról is a Közgyűlés dönt. Az EIF nem szól bele az adott ország ifjúsági tanácsának kialakításába, de a tagság feltétele a demokratikus és autonóm szervezet, az ifjúság részvétele a döntéshozatalban, az európai értékek képviselete és az egységesség. Magyarország két ifjúsági ernyőszervezete ez utóbbi miatt hozta létre a Nemzetközi Ifjúsági Koordinációs Irodát, hogy így a külsőket összehangolva képviselve lehessenek a legnagyobb európai politikai ifjúsági platformban. Az EIF ezt azonban csak átmeneti megoldásként fogadta el, az utóbbi évek Bizottsági találkozóin rendre téma-e szervezet tagságának felülvizsgálata. Valószínűsíthetően a kizárás – kedvező fordulat hiányában – akár egy éven belül is várható, ami jelentősen megnehezítené a magyar ifjúság érdekeinek érvényesítését az Európai Unióban.

Civilszervezetek Világszövetsége

www.wango.org

A Civilszervezetek Világszövetsége 2000-ben alakult néhány nagyobb civilszervezet kezdeményezésére, annak érdekében, hogy a békét, a szabadságot, az igazságosságot és a jólétet hatékonyabban képviselhessék a világban. Ezek az értékek felülemelkednek a politika, kultúra, vallás és faj korlátjain, s így valóban a legkülönbözőbb szervezetek megtalálhatók közöttük. A Civilszervezetek Világszövetségének több mint 150 országban van tagszervezete, mely hálózat a közös értékek alapján alig három év alatt jött létre. Az erőforrások közös optimalizálásával és az információk kristályrácsszerű megosztásával számos gyakorlati előnyt is szerezhetnek tagjaik.

Nagy hangsúlyt helyez a családokra a Civilszervezetek Világszövetsége, mivel ezen mikroközösségek alapvetően befolyásolják az egyén életének minőségét. A fiatalok ezen közösségek kiemelten fontos szereplői. A világ legnagyobb civil platformjában kialakulóban van egy ifjúsági szekció, ahova is Nemzeti Ifjúsági Tanácsokat, s rajtuk keresztül még számos szervezetet várnak. Ennek a koncepciónak a kidolgozása 2004-re várható. Az európai ifjúsági tanácsok így az Európai Ifjúsági Fórumon és ezen a szervezeten keresztül is eljuthatnak több nemzetközi szervezetig, mint pl. az ENSZ-ig, és így összehangoltabb lobby-tevékenységet folytathatnak. Érdekesség, hogy a Civilszervezetek Világszövetségével olyan fórumokra is el lehet jutni – leginkább értékalapú – üzenettel, mint pl. a G8-ak találkozója. A szervezet alapeszméje arra az alapvetően civil gondolatra épül, miszerint gondolkodjunk globálisan, viszont cselekedjünk lokálisan (helyben). Ennek megvalósítása sok magyar szervezet számára érdekes lehet, legalább annyira, mint a kristályszerkezetű és alapértékeken alapuló dinamikus hálózat (és egyben ernyőszervezet) kiépítésének fortélyai.

Az egyes államok állami ifjúsági intézményrendszere

Ausztria

Az ifjúságpolitikai csúcsszerv Ausztriában a Szociális Jóléti és Generációs Szövetségi Minisztérium. Közvetlenül a fiatalok jólétéért felelős, ezen kívül a tárca egyeztet a többi minisztérium által ellátott ifjúsággal kapcsolatos feladatokról. Az egyes minisztériumok hatáskörébe tartozó feladatok: Szövetségi Szociális Jóléti és Generációs Minisztérium: iskolán kívüli oktatás, ifjúságpolitikai projektek koordinálása, pénzügyi háttér biztosítása az eseményekre és területre az iskolán kívüli oktatók képzésében; Szövetségi Oktatási, Tudományos és Kulturális Minisztérium: ifjúság oktatása, tanárképzés, ifjúság-

gal kapcsolatos kutatások; Gazdasági és Fogalkoztatási Minisztérium: felnőtt szakképzés, munkahelyi jogi viszonyok; Védelmi Minisztérium: sorkatonai szolgálat; Igazságügyi Minisztérium: fiatalkori bűnözés, nevelőintézeti rendszer fenntartása, a jogi védelemért és a jóléti ellátások biztosításáért a szövetségi tartományok felelősek.

Belgium

Francia közösség

Az ifjúsági ügyek felelőse a Kulturális és Szociális Minisztérium Élethosszig Tartó Tanulási Közigazgatási Hivatalának Ifjúsági Részlege. A Részleg feladatai az ifjúsági szektor irányítása, az ifjúsági központokhoz kapcsolódó adminisztratív funkció betöltése és a nemzetközi kapcsolatok ápolása.

Flamand közösség

A Flamand Közösség Minisztériumában 1982 óta működik egy Ifjúsági Tanács, ezzel konzultál a kulturális miniszter minden, az ifjúságot illető ügyben. Tartományi szinten is fölállítottak Ifjúsági Tanácsokat, továbbá a flamand helyi önkormányzatok mintegy felében. A fiatalok maguk is lehetnek tagjai ezeknek a tanácsoknak, ezen kívül az iskolai és a kulturális tanácsok munkájában is részt vehetnek.

Német közösség

Az ifjúságpolitika felelőse a Német Közösség Minisztériumának Kulturális Hivatala. Koordináló-konzultatív testületként a kormány mellett részt vesz a munkában a Német nyelvű Ifjúság Tanácsa, Német Nyelvű Ifjúság Tanácsa, melyben az elismert ifjúsági szervezetek képviseltetik magukat.

Ciprus

Két irányító szerve van az ifjúságpolitikának, az egyik egy kormány szerv, az Általános Ifjúsági Titkárság, a másik az Ifjúsági Tanács, melyben a parlamenti pártok ifjúsági szervezeteinek képviselői ülnek.

Az Ifjúsági Tanács fő szerve az Adminisztratív Tanács, ebben szintén a parlamenti pártok ifjúsági szervezetei képviseltetik magukat. A Tanács négy (politikai, hallgatói, szakszervezeti és általános) konzultatív bizottságába azonban már 37 ifjúsági szervezet delegál tagokat. Az Igazságügyi Minisztérium látja el az Ifjúsági Tanács felügyeletének, illetve az Ifjúsági Tanács és a Miniszterek Tanácsa közötti kapcsolat fönntartásának feladatát.

Csehország

A fiatalokkal kapcsolatos feladatok ellátását két minisztérium osztja meg egymás között: az Oktatási, Ifjúsági és Sportminisztérium és a Munkaügyi és Szociális Jóléti Minisztérium. Természetesen további minisztériumok is bevonódnak az ifjúsággal kapcsolatos ügyek irányításába: a Regionális Fejlesztési Miniszterium felelős a fiatalok lakásproblémáinak megoldásáért, a Védelmi Minisztérium a sorkatonai szolgálatért, az Egészségügyi Minisztérium pedig a sérült fiatalokért.

Dánia

Az ifjúsági ügyek felelőse az Oktatási Minisztérium. A dán kormány alakított egy tárcaközi ifjúsági bizottságot is, mely az Oktatási, a Kulturális, a Gazdasági, a Lakásügyi, az Egészségügyi, a Szociális, a Munkaügyi, az Igazságügyi és a Belügyminisztérium képviselőiből. E bizottság az ifjúságpolitikai célok és konkrét programok, akciók kidolgozását végzi.

Egyesült Királyság

Számos minisztériumi szolgálat, nemzeti és helyi szervezet van befolyással az ifjúságpolitikai döntésekre. A feladatok különböző minisztériumok között oszlanak meg. A Foglalkoztatási és Oktatási Minisztérium felelős az iskolával, képzésekkel, foglalkoztatottsággal kapcsolatos feladatokért. Az Egészségügyi Minisztérium felelős az egészségügyi vonatkozású kérdésekért. Az Otthon Iroda felelős a fiatalkori bűnözés problémáiért. Skóciában, Wales-ben és Észak-Írországban az adminisztratív testületek többé-kevésbé hasonló rendszerben működnek. Az önkormányzatok felelősek az ifjúságpolitikai szolgáltatások kivitelezésért. Ezek a szolgáltatások nagyban függenek az önkormányzatok politikai és lokális helyzetétől. A kormányzat 1991-ben alapította a Nemzeti Ifjúsági Irodát, amely elsősorban képzési és információs feladatokat lát el. Az ifjúsági szervezetek a Brit Ifjúsági Tanácsban képviseltetik magukat, melynek körülbelül 100 ifjúsági szektorban dolgozó szervezet a tagja.

Észtország

A nemzeti ifjúságpolitika végrehajtásáért és a különböző minisztériumok fiatalokkal kapcsolatos tevékenységének összehangolásáért az Oktatási Minisztérium felelős. a nemzeti ifjúságpolitikáért és koordinálja ezügyben a többi minisztérium tevékenységét is: Szociális Ügyek Minisztériuma, Belügyminisztérium, Kulturális Minisztérium, Védelmi Minisztérium (katonai szolgálat), Igazságügyi Minisztérium (ifjúságvédelem), Külügyminisztérium (európai ifjúsági programok). 1999-től a kormány egy ifjúsági koordinációs tanácsban oldja meg a civil-kormányzati prábeszédet.

Finnország

A kormányzati szintű koordinációért és az Ifjúsági Konzultatív Tanácsban zajló dolgok kormány felé való közvetítéséért az Oktatási Minisztérium felelős. A Konzultatív Tanács biztosítja a tárcák közötti együttműködést. Az utóbbi időben az ifjúságpolitika kialakításában és végrehajtásában nagyobb szerepet juttatott a központi kormányzat a helyi hatóságoknak: több szabadságot, rugalmasságot biztosított számukra a központi ifjúságpolitikai adaptálásában és végrehajtásában. A korábbi, szektoronkénti szervezés helyett újabban tranzverzális, hálózati jellegű intézményrendszert alakítottak ki. A Helyi Hatóságok Tanácsában találkoznak és ennek keretei között kooperálnak ezek az intézmények.

Az Ifjúsági Ügyekért és Kooperációért Felelős Nemzeti Iroda 1992 óta létezik Finnországban, 100 tagja van, köztük az ifjúsági NGO-k képviselői – ez az iroda menedzseli az információs szolgáltatásokat, a szociális munkásokat, valamint számos könyvet, kiadványt publikál.

Franciaország

1999 óta az Ifjúsági és Sportminisztérium irányítja az ifjúsággal kapcsolatos ügyeket központi szinten. A minisztérium céljai közé tartozik a terület decentralizációja. A minisztérium Sporthivatalának egyik fő célja az esélyegyenlőség megteremtése a sportban. Az Ifjúsági és Közoktatási Hivatal a közoktatásért, az ifjúságpolitika végrehajtásáért és a több minisztérium hatáskörébe tartozó feladatok elvégzésének koordinálásáért felelős. Ifjúságpolitikai Osztályának feladatai az iskolán kívüli oktatás, a fiatalok társadalmi-gazdasági részvételének fokozása, a kiskorúak védelme, az információs szolgáltatás és a minisztérium ifjúsági ügyekben történő képviselője. A Közoktatási és Önkéntes Szervezeti Osztály támogatja a franciaországi önkéntes ifjúsági szervezete-

ket, gondoskodik a kockázati magatartásokat megelőző programokról, és a közoktatás tartalmi (elsősorban kulturális-társadalmi gyakorlat elsajátítását segítő) fejlesztéséről és az európai és nemzetközi programokról. A Humán-erőforrás és Adminisztrációs Osztály kapcsolja a területet a központi adminisztrációhoz, kezeli a költségvetését, gondoskodik a koordinációról, a tövényességről és a személyi követelmények kielégítéséről. A Foglalkoztatási és Képzési Részleg egyrészt az ifjúsági területre képez szakembereket, másrészt felelős a foglalkoztatáspolitikáért.

Görögország

A nemzeti ifjúsáspolitikai tervezéséért, koordinálásáért és végrehajtásáért az Általános Ifjúsági Titkárság felelős. 1998 óta létezik egy ifjúsági ügyekért felelős Tárcaközi Bizottság, amely elkészítette a *30 évnél fiatalabb görögök akciótervét*. A bizottságban hat minisztérium képviselteti magát, munkáját a miniszterelnök felügyeli. A bizottság feladata az éves akcióterv és ifjúsáspolitikai kialakítása, valamint beszámoló és javaslatok készítése a kormány számára. Az éves terv készítéséhez a referenciapontot a tervező, koordinációs, végrehajtó és monitoring funkciót egyaránt ellátó Általános Ifjúsági Titkárság munkája jelenti. A Titkárság feladata az ifjúsági NGO-k és a kormányzati ifjúsáspolitikai intézményrendszer közti kapcsolat koordinálása, fenntartása is. Az ifjúsági ügyek végrehajtó hatalma két szint, a központi és a helyi hatóságok között oszlik meg. Az ifjúsági kezdeményezések támogatásáért az előbbi, a helyi szervezetek és hatóságok közti kooperációért az utóbbi felelős.

Hollandia

Az ifjúságot érintő ügyek fő aktorai Hollandiában a különböző állami (központi, regionális és helyi) adminisztratív testületek, a civil társadalom (egyházak, önkéntes szervezetek) és a családok.

Az Egészségügyi, Szociális Jóléti és Sportminisztérium Ifjúsági Hivatala felelős a többi minisztérium és a tartományok munkájának koordinálásért, az ifjúsáspolitikai orientációs pontjainak meghatározásáért, valamint a fiatalok társadalmi participációjának ösztönzéséért. Az ifjúsáspolitikai meg lehetőségen decentralizált, a tartományi és helyi hatóságoké a főszerep, az Ifjúsági Hivatal feladata inkább „csak” szupervizori. Az Egészségügyi, Szociális Jóléti és Sportminisztériumon kívül a következő minisztériumok foglalkoznak még az ifjúságot (is) érintő ügyekkel: Oktatási Minisztérium oktatási feladatok; Belügyminisztérium biztonság, kriminalitás, etnikai kisebbségek; Munkaügyi

Minisztérium ifjúsági foglalkoztatáspolitikai; munkahelyteremtés. A tartományi és nagyvárosi (amszterdami, rotterdami és hágai) hatóságok gondozzák az ifjúságvédelmi szolgálatokat, biztosítanak háttérrel az ifjúsági eseményekhez. Egy nemrégiben született törvénynek köszönhetően a tartományok szerepe tovább nő, mindenhol létrejön egy-egy Ifjúságvédelmi Egység. A helyi hatóságok feladata a finanszírozás, az ifjúságpolitika meghatározása és végrehajtása, a szabadidős tevékenységek lehetőségének megteremtése és az ifjúság társadalmi részvételének ösztönzése.

Írország

Az ifjúsággal kapcsolatos témákért az Oktatási Minisztérium felelős. Az intézményközi kooperációban az Ír Nemzeti Ifjúsági Tanács a partnerszervezete a Nemzeti Gazdasági és Szociális Tanácsnak, valamint a Nemzeti Kereskedelmi és Foglalkoztatási Irodának. A Nemzeti Ifjúságpolitikai Bizottság jelentése adja az alapját az ifjúságpolitika fejlesztésének és garantálja a pénzügyi háttérrel a bizonyos minőségi kritériumoknak megfelelő ifjúsági szervezetek számára. Az Ifjúsági Hivatal finanszírozza az iskolán kívüli eseményeket, amelyek a munkanélküliség, a társadalmi marginalizáció, a drogfüggőség vagy a lakás-okok miatt nehéz helyzetben lévő fiataloknak szólnak. Jelen pillanatban mintegy 200 ilyen projekt fut az országban. Vannak helyi önkéntes tanácsok is, ezekben az ifjúsági szervezetek annak érdekében működnek együtt, hogy megfelelő életszínvonalat biztosítsanak a fiatalok számára.

Az ír hatóságok, együtt az ifjúsági szervezetekkel, készítettek egy fehér könyvet az ifjúsági munkáról, amely az ifjúsági munkára, az iskolán kívüli aktivitásokra, a fiatalok partícipációjára, a hatalom decentralizálására, egy ifjúsági munkát értékelő rendszer kialakítására, a szabadidős tevékenységek lehetőségének megteremtésére, a civil szervezetekre és az ifjúsági munkás képzés állami finanszírozására és elismerésére fókuszál.

Lengyelország

A különböző minisztériumok saját területükön felelősek az ifjúsággal kapcsolatos ügyekért: Oktatási és Sportminisztérium oktatás; Munkaügyi és Szociálpolitikai Minisztérium foglalkoztatottság; Védelmi Minisztérium sorkatonai szolgálat. Helyi szinten az adminisztratív hatóságok foglalkoznak az ifjúsági ügyekkel. Nemrégiben kezdődött meg a kormány és ifjúsági NGO-k közreműködésével a regionális ifjúsági centrumok felállítása minden városban. Céljuk az ifjúság információkkal való ellátása, a nemzetközi kooperá-

ció fejlesztése és az állampolgári oktatás népszerűsítése. Létezik továbbá egy Nemzeti Ifjúsági Tanács, amit szintén a kormány és az ifjúsági szervezetek állítottak föl közösen. A Tanács tagjait az ifjúsági szervezetek képviselői és az ifjúsági ügyek szakértői jelentik. A Tanácsnak konzultatív státusza van a köztársasági elnökkel. Független koordináló testületként további aktora az ifjúságpolitikának az ún. Lengyel Ifjúsági Tanács.

Lettország

Az ifjúsági ügyekért felelős az Oktatási és Tudományos Minisztérium felelős. Létezik egy Ifjúsági Oktatási és Ifjúságügyi Bizottság, ez felelős a törvényhozási kérdésekért, az iskolán kívüli aktivitásokért és az ifjúsági ügyekhez kapcsolódó témákban történő kooperációért más minisztériumokkal. 1993-ban az Oktatási és Tudományos Minisztérium fölállított egy Ifjúságügyi Hivatalt, ennek feladata a kormányzati tevékenység koordinálása az ifjúsági szektorban. A Hivatal felelős továbbá a nemzeti ifjúságpolitika megfogalmazásáért és a törvényhozás ifjúsággal és gyerekekkel kapcsolatos témáiért, az ifjúsági szektorban zajló tevékenységek koordinálásáért (kormányzati és nem-kormányzati testületek, helyi autoritások), a Lett Ifjúsági Tanács és más, tőle független ifjúsági szervezetek tevékenységének koordinálásáért. Felelőssége van az oktatás területén is, különösen egy ifjúsági szervezeteti vezetőképzési rendszer felállításáért.

Litvánia

Az állami ifjúságpolitika koncepciójának kialakítása a Litván Ifjúsági Tanács feladata volt, a koncepciót 1996-ban fogadta el a parlament. Ez szabályozza az ifjúsági szervezetek és szolgálatok tevékenységét, céljait és az állami ifjúságpolitika végrehajtási szervezeti struktúráját. Ennek alapján az állami intézmények pénzügyi támogatást nyújtanak azon NGO-knak, amelyek résztvesznek az ifjúság problémáinak megoldásában; és a civil szervezetek számára garantált a lehetőség az állami ifjúságpolitika befolyására, a nem-kormányzati kontroll gyakorlására az ifjúságpolitika megvalósítása fölött.

A koncepció megvalósításának felelőssége a parlament Ifjúsági Bizottságát terheli. Ennek feladata gondoskodni az ifjúság jogainak érvényesüléséről a törvényekben, valamint gondoskodni az állami ifjúságpolitikai koncepció végrehajtásáról. A bizottság kapcsolatban van más országok hasonló szervezeteivel is. A bizottság ülésein az ifjúsági NGO-k képviselői is részt vehetnek.

A Litván Ifjúsági Tanács az ifjúsági szervezeteket „egyesíti”. Célja a szervezetek munkájának koordinálása, az információmegosztás és a szervezetek

munkájának hatékonyságának erősítése. Elvei az önkéntesség, az önkormányzás és a demokratikus képviselet. A Litván Ifjúsági Tanács NGO partnere az állami ifjúságpolitikának. Az állami ifjúságpolitika céljainak végrehajtója az Ifjúsági Ügyek Állami Tanácsa nevű kormány szerv. 12 tagból áll, 2 évig tart mandátuma, amit a Szociális és Munkaügyi Minisztériumtól kap. A 12 tagból 6 vezető minisztériumi, kormány szervi tisztviselő, ők gondoskodnak az állami ifjúságpolitika céljainak megvalósításáról. Másik hat tagja ifjúsági szervezetek, nemzeti, regionális és helyi szolgálatok vezetői közül kerül ki, ezeket a Litván Ifjúsági Tanács jelöli. Az Ifjúsági Ügyek Állami Tanácsa elemzi a fiatalok helyzetét, tesz javaslatot a kormánynak, a minisztériumoknak és más kormányzati intézményeknek az ifjúságpolitika végrehajtását illetően, kooperál külföldi kormányzati ifjúságügyi intézményekkel és ad támogatást az ifjúsági szervezeteknek és szolgálatoknak.

Luxemburg

Az Ifjúsági Hivatal felelős a kormány ifjúságpolitikájának megvalósításáért és a többi minisztériumnak az ifjúsági szektorban zajló munkájának koordinálásáért. 1999 óta ez a hivatal a Családügyi, Szociális Szolidaritási és Ifjúsági Minisztérium része. Az ifjúsági ügyekért felelős minisztérium munkáját a egy Ifjúsági Tanács segíti, amely minisztériumok, a Luxemburgi Fiatalok Általános Kongresszusa és más ifjúsági szervezetek küldötteit tartalmazza. A minisztérium tartja fenn a Nemzeti Ifjúsági Szolgáltató Központot, melynek célja, hogy az ifjúságpolitika minél jobban feleljen meg az ifjúság elvárásainak.

Málta

Máltában az ifjúsági ügyekért felelős minisztérium az Ifjúsági és Művészeti Minisztérium. A minisztériumi titkárságon belül 4 osztály található: a sport, kulturális, ifjúsági és a TV-rádió. A kormányzat instruálja a minisztériumot, hogy hogyan koordinálja a különböző állami intézményeket az ifjúsági szektorban.

Németország

Az állami ifjúságpolitika végrehajtásáért elsősorban az ifjúsági és önkéntes szervezetek felelősek, szoros együttműködésben az állami testületekkel. Kapcsolatuk az állammal partneri. Az állam gondoskodik az önkéntes szervezetről, alapítványokat tesz, törvényes keretet és vezérfonalat ad az ifjúsági szektorban végzett munkához. A végrehajtás struktúrája 1990 óta három szintű: helyi önkormányzati, regionális és nemzeti. Az állami és az önkéntes szervezetek közötti együttműködés mindhárom szinten megvalósul.

Minden olyan városnak és kerületnek, amely felelős saját adminisztratív funkcióinak ellátásáért, van egy Ifjúsági Egysége, amely népszerűsíti az ifjúsági szervezeteket és gondoskodik a finanszírozásról.

Regionális szinten a munkát a Regionális Ifjúsági Tanácsok és Regionális Ifjúsági Egységek koordinálják. Össz nemzeti szinten a végrehajtás felelőse a Család-, Nyugdíjas- Nő- és Ifjúságügyi Szövetségi Minisztérium, amely javaslatokat terjeszt elő, továbbá háttérrel és támogatást biztosít a nemzeti jelentőségűnek ítélt projekteknek. Az Ifjúsági Ügyek Szövetségi Konzultatív Bizottsága állami testület, melynek feladata a kormány tájékoztatása, és tanácsadás az ifjúsági szolgáltatási ügyekben.

Olaszország

Olaszország nemzeti ifjúságpolitikáját egy külügyminisztériumi iroda: az Ifjúsági Csereprogramok Hivatala, illetve a Kulturális Kapcsolatok Általános Igazgatósága koordinálja, kooperálva más, ifjúságot kiszolgáló minisztériumokkal és ifjúsági szervezetekkel. A Társadalmi Szolidaritás Miniszteréé a felelősség az ifjúsági a deviáns viselkedés és a társadalmi-gazdasági lecsúszás, marginalizálódás megelőzését, illetve az érintettek rehabilitálását célzó programok koordinációjáért, népszerűsítéséért és szervezéséért. További minisztériumok feladatai az ifjúsággal kapcsolatban: Oktatási Minisztérium hátrányos szociális helyzet, iskolából való kimaradás megelőzése és kezelése; Igazságügyi Minisztérium fiatalok bűnözés; Külügyminisztérium ifjúsági mobilitás támogatása; Munkaügyi Minisztérium szaktanácsadás, fiatalok foglalkoztatottsága; Egészségügyi Minisztérium drogfüggők kezelése, rehabilitációja; Ipari Minisztérium munkábaállás, vállalkozás támogatása; Társadalmi Szolidaritás Minisztere családdal, serdülőkkel és kiskorúakkal kapcsolatos politikai irányvonalak meghatározása az esélyegyenlőségi miniszter által „előírt” akciók végrehajtása.

Portugália

Az ifjúsági ügyekben érintett végrehajtó hatalmi csúcsszerv az Ifjúsági, Sport- és Kábítószerügyekért Felelős Minisztérium. Ezen belül van két államtitkárság, melyek a sportért és az ifjúságért felelősek. A kábítószer-visszaélés programért a minisztérium mint egész felelős. Hét kormányzati szerv van, amelynek köze van az ifjúsági témához. Ezek: Konzultatív Ifjúsági Tanács, Kutatásszervezési és -Támogatási Hivatal, Információs Technológiák Terjesztési Alap, Ifjúsági Turizmus, Civil Szolgáltatási Hivatal a Lelkiismereti Alapon Tiltakozókért, Folyamatos Ifjúsági Megfigyelőközpont, Portugál Ifjúsági Intézet. Ez a fő szerve a központi kormányzati ifjúságpolitika végrehajtásának, illetve a kormányzati és az NGO-munka koordinálásának. Ezen kívül ez az intézet finanszírozza és nyújtja a technikai háttérét az ifjúsági projekteknek, elősegíti a fiatalok részvételét az európai közösségben és a nemzetközi szervezetekben, tervezi és megvalósítja a fiatalok érdekeit pártoló programokat. Minden portugál kerületben van reprezentánsa az intézetnek, a képviselők elnökei felelősek az intézet direktíváinak helyi megvalósításáért és koordinálásáért.

Spanyolország

Az ifjúságpolitikai akcióterv kidolgozását közösen végzi a Munkaügyi és Szociális Minisztérium Ifjúsági Intézete és egy tárcaközi bizottság. Az autonóm körzetek, helyi önkormányzatok, ifjúsági tanácsok és önkéntes szervezetek is részt vesznek az akcióterv kidolgozásában. Ezt az akciótvert ülteti át az Ifjúsági Intézet autonóm körzeti, illetve helyi önkormányzati hivatali szintre. Az autonóm körzetek kidolgozhatják viszonylag független ifjúságpolitikájukat, melyek rugalmasan követik csak a központi kormányzat által nyújtott vezérfonalat.

Svédország

A végrehajtó hatalom központi szervei az ifjúságot érintő ügyekben a Kulturális Minisztérium és a Nemzeti Ifjúsági Egység, mely utóbbi független szervezatként koordinálja a minisztériumok együttműködését az ifjúsági szektorban. A helyi hatóságok egyre nagyobb hatalommal rendelkeznek az ifjúsági területen, ezek munkáját is a Nemzeti Ifjúsági Egység koordinálja. Az ifjúságpolitikában is három szintű hatósági szervezet van: nemzeti, regionális (autonóm körzeti) és helyi.

Szlovákia

Az Oktatási Minisztérium és a Munkaügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium a felelős a kormányzati ifjúságpolitika megvalósításáért. Az Oktatási Minisztérium feladata a fiatalok és az ifjúsági szervezetek tevékenységével, valamint a nemzetközi kooperációval kapcsolatos teendők ellátása. A Munkaügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium látja el a gyerekek és fiatalok törvényi és szociális védelmét.

A regionális hatóságok szintjén a Fejlesztési Igazgatóságok Ifjúsági Hivatalai felelősek az ifjúságpolitika koordinációjáért.

Szlovénia

Az ifjúságpolitika végrehajtásáért az Oktatási és Sportminisztérium Ifjúsági Hivatala felelős. Ez működteti az ifjúsági központokat, melyek együttműködnek az önkormányzatokkal és az ifjúsági szervezetekkel is. Az Ifjúsági Hivatal felelős továbbá az ifjúsági projektek és szervezetek koordinálásáért, az információs szolgáltatásokért és a drogprevencióért, utóbbi témában szorosan együttműködve a kutatásokat végző Szociálpszichológiai Központtal.

Irodalom

Bank–Farkas–Korányi–Molnár–Tersánszky: *Nemzeti Ifjúsági Tanácsok Európában*. OGYIP, 2000. Kézirat.

Tobias Flessenkemper: *2003 Survey*. Council of Europe, 2003.

Commission for Youth Affairs of the Parliament

Department for Education and Employment. www.dfee.gov.uk

Department of Youth and Community Education – Ministry of Youth and Sports. www.jeunesse-sports.gouv.fr

The General Secretariat for Youth. www.neagenia.gr

Federal Ministry for the Family, Pensioners, Women and Youth. www.bmfsfj.de

State Council on Youth Affairs of the Republic of Lithuania. www.vjrt.lt

Ministry of Education and Science. www.vjic.lv

Ministry of Education and Sport

Ministry of Employment and Social Policy. www.mpips.gov.pl

Ministry of Education. www.education.gov.sk

Ministry of Labour, Social Affairs and Family. www.employment.gov.sk

National Youth Unit – Ministry of Culture. www.ungdomsstyrelsen.se

Northern Ireland, Northern Ireland Office. www.nio.gov.uk
Scotland, The Scottish Office. www.scotland.gov.uk
State Secretariat for Youth – Ministry of Youth, Sports and Drug Misuse. www.sej.pt
Youth Department – Department of Education. www.irlgov.ie/educ
Youth Department – Ministry of Education and Research Estonia.
Youth Department – Ministry of Education and Sports. www.mszs.si
Youth Department – Ministry of Health, Social Welfare and Sports. www.minvws.nl
Youth Institute – Ministry of Work and Social Affairs. www.mtas.es/injuve
Youth Policy Department – Ministry of the Family, Social Solidarity and Youth. www.youthnet.lu
Wales, Welsh Office Youth Department – Ministry of Education. www.minedu.fi
www.byc.org.uk
www.cje.org
www.dbjr.de
www.duf.dk
www.educ-pop.org/74
www.lsu.se
www.youthforum.org
www.wango.org
(Bank Dénes nyomán)
www.mpsv.cz
<http://www.uvm.dk> Ministry of Education National Education Authority